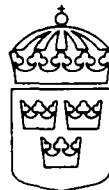

Regeringens proposition

1994/95:69

Viss lagstiftning om besiktning på
fordonsområdet

Prop.
1994/95:69

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 oktober 1994

Ingvar Carlsson

Ines Uusmann
(Kommunikationsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lag där det föreskrivs att de nuvarande riksprovplatserna Aktiebolaget Svensk Bilprovning och Statens maskinprovningar, utan att vara riksprovplatser, även i fortsättningen skall utföra typ- och registreringsbesiktningar på fordonsområdet.

Genom den föreslagna lagen behålls den nuvarande rättsliga ställningen för de nämnda organen. Förslagen skall ses mot bakgrund av riksdagens beslut om en effektivare fordonskontroll (prop. 1993/94:167, bet. 1993/94:TU35, rskr.1993/94:433).

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995.

I propositionen föreslås vidare att tidpunkten då fristående ackrediterade besiktningsföretag skall få utföra kontrollbesiktningar senareläggs från den 1 januari till den 1 juli 1995.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om vissa besiktningsorgan på fordons- området	3
3	Ärendet och dess beredning	5
	3.1 Bakgrund	5
	3.2 Lagrådet	6
4	En ny lag om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet . . .	6
5	Författningskommentar	8
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde	10
	Rättsdatablad	11

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet,
2. godkänner det som regeringen förordar om införandet av den nya ordningen för kontrollbesiktning.

2 Förslag till lag om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet

Härigenom föreskrivs följande.

1 § På fordonsområdet skall nationell typbesiktning och registreringsbesiktning av hela fordon utföras av de besiktningsorgan som anges i 2 §.

Regeringen får föreskriva att kontrollbesiktningar och andra slag av nationella besiktningar beträffande fordon skall utföras av de angivna organen eller av andra organ som är eller har varit riksprovplatser enligt förordningen (1989:527) om riksprovplatser och riksmätplatser.

2 §

Besiktningsorgan	Besiktningsområde
Aktiebolaget Svensk Bilprovning	Motorfordon, terrängfordon, släpfordon till motorfordon och till traktorer om byggda bilar, allt med undantag av a) kontroll av redskap för bestämning volym eller massa, b) flygande inspektion och inspektion hos försäljare, c) kontroll av terrängsläp till traktorer motorredskap och tunga terrängvagnar d) kontroll av tunga terrängvagnar.
Statens maskinprovningar	Traktorer, motorredskap, tunga terrängvagnar samt släpfordon till dessa fordon allt med undantag av till traktorer ombyggda bilar.

3 § Besiktningsorganen skall ha en sådan ställning och besiktningsverksamheten en sådan inriktning att organens oberoende ställning inte kan ifrågasättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om utförandet av besiktningsverksamheten, krav på denna och organisationen av verksamheten.

4 § Ett besiktningsorgan får vid besiktningen utnyttja provningsresultat från tillverkare eller andra med motsvarande ansvar för produkten, om detta medges i föreskrifter eller i beslut i det särskilda fallet.

5 § Styrelsen för teknisk ackreditering utövar tillsyn över verksamhet som avses i denna lag eller i de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

6 § Styrelsen för teknisk ackreditering har rätt att hos de organ som omfattas av tillsynen på begäran få tillträde till lokaler samt upplysningar och handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

7 § Besiktningsorgan som omfattas av denna lag får ta ut avgift för att täcka kostnaderna för besiktningar enligt vad regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer närmare föreskriver.

Besiktningsorgan som anges i första stycket skall lämna bidrag till Styrelsens för teknisk ackreditering för att täcka kostnaderna för dess verksamhet enligt denna lag. Bidragets storlek fastställs av regeringen.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till ett besiktningsorgan som är bolag eller annan juridisk person att besluta i ärenden som rör myndighetsutövning och som gäller godkännande avseende fordon.

9 § Beslut av Styrelsen för teknisk ackreditering om åtgärd enligt 6 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till Kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995 och gäller till utgången av år 1997.

3.1 Bakgrund

Riksdagen beslutade den 8 juni 1994 om en ny ordning för kontrollbesiktning av fordon (prop.1993/94:167, bet.1993/94:TU35, rskr.1993/94:433), varigenom riksdagen endast delvis biföll de förslag som propositionen 1993/94:167 En effektivare fordonskontroll innehåller. Bakgrunden till riksdagsbeslutet framgår av propositionen och utskottsbetänkandet.

Regeringens i propositionen framlagda förslag innebar att Vägverket skulle fatta det formella beslutet om godkännande vid all typbesiktning.

Då det gäller registreringsbesiktningen skulle även beslut i fråga om sådan besiktning fattas av Vägverket. Själva provningen skulle dock få göras av fristående ackrediterade organ dock med undantag för bussar och tunga lastbilar med en totalvikt över 3,5 ton. För dessa fordon skulle som hittills registreringsbesiktningen göras hos AB Svensk Bilprovning.

Innebörden av riksdagsbeslutet är att den del av fordonskontrollen som utgörs av kontrollbesiktning och som utförs av Aktiebolaget Svensk Bilprovning från den 1 januari 1995 skall öppnas för konkurrens på så sätt att även andra kontrollorgan som blivit ackrediterade av Styrelsen för teknisk ackreditering, SWEDAC, skall få utföra dessa besiktningar.

Då det gäller övriga slag av fordonskontroller, uttalade riksdagen som sin mening att den nuvarande ordningen fortfarande skall gälla. Detta innebär att besiktningarna skall utföras och beslut om godkännande fattas av de organ som för närvarande i egenskap av riksprovplatser har ensamrätten att utföra sådana besiktningar.

De slag av besiktningar som det här är fråga om är främst typ- och registreringsbesiktningar. Besiktningarnas slag och de berörda besiktningensorganen anges i huvudsak i fordonskungörelsen (1972:595) och i förordningen (1989:527) om riksprovplatser och riksmätplatser. Stödet för systemet med riksprovplatser återfinns i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll och i den förut nämnda förordningen om riksprovplatser och riksmätplatser.

Samtidigt med att EES-avtalet godkändes, beslutade riksdagen riktlinjer för avveckling av riksprovplatssystemet och antog lagen om teknisk kontroll (prop.1991/92:170, bet 1992/93EU1, rskr.1992/93:18). De godkända riktlinjerna innebär att riksprovplatssystemet skall avvecklas till förmån för öppna system. Målsättningen är för närvarande att avvecklingen skall vara genomförd den 1 januari 1995.

Aktiebolaget Svensk Bilprovning har i skrivelse den 18 oktober 1994 hemställt att kontrollbesiktningen inte öppnas för konkurrens förrän den 1 november 1995 och helst först den 1 januari 1996. Skälen till detta är

enligt Bilprovningen att det krävs ett omfattande förberedelsearbete i form av bl.a. myndighetsföreskrifter och nya besiktningsrutiner innan den nya ordningen kan träda i kraft. Prop. 1994/95:69

3.2 Lagrådet

Förslaget till lag om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet innehåller föreskrifter som formellt ligger inom Lagrådets granskningsområde. De regler som föreslås innebär emellertid i huvudsak ett bibehållande av den nuvarande ordningen på det berörda området. Med hänsyn härtill och till att den föreslagna lagen endast skall gälla till den 1 januari 1998, anser regeringen att lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

4 En ny lag om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet

Regeringens förslag: Vissa av de besiktningsorgan som för närvarande är riksprovplatser på fordonsområdet ges i en ny lag ensamrätt att även i fortsättningen utföra nationella typbesiktningar och registreringsbesiktningar. I den nya lagen införs bestämmelser om tillsyn, avgifter och överklagande. Regeringen bemyndigas att även föreskriva att kontrollbesiktningar och andra slag av nationella besiktningar av fordon skall utföras av de angivna organen eller av andra organ som är eller har varit riksprovplatser.

Ikraftträdandet av den nya ordningen för kontrollbesiktning senareläggs till den 1 juli 1995.

Skälen för regeringens förslag: Som framgått tidigare (avsnitt 3.1) har riksdagen beslutat att den nuvarande ordningen beträffande registrerings- och typbesiktningar på fordonsområdet skall bibehållas tills vidare. Emellertid skall, som förut nämnts, systemet med riksprovplatser avvecklas till den 1 januari 1995. För att i denna del kunna verkställa riksdagens beslut måste därför en ny ordning beslutas som även i fortsättningen ger de berörda organen ensamrätt att utföra typ- och registreringsbesiktningar av fordon. Föreskrifter av den art som det här är fråga om kräver lagform enligt 8 kap. 3 § regeringsformen.

Huvuddelen av besiktningarna på detta område utgörs av de besiktningar som utförs av Aktiebolaget Svensk Bilprovning och av Statens maskinprovningar. Även AB Svensk Anläggningsprovning utför vissa besiktningar som är av intresse i detta sammanhang. Det rör sig i dessa fall om besiktningar av mobilkranar. AB Svensk Anläggningsprovning

kommer emellertid att verka i ett öppet kontrollsystem. Ett sådant system för typ- och registreringsbesiktningar bör emellertid inte tillskapas i detta sammanhang för det fåtal fordon som berörs av dessa besiktningar. Dessa bör därför enligt regeringens mening i fortsättningen utföras av Statens maskinprovningar. Mot bakgrund härav föreligger endast skäl att förorda ensamrätt för AB Svensk Bilprovning och för Statens maskinprovningar då det gäller typ- och registreringsbesiktningar.

I den förut nämnda propositionen redogörs även för andra besiktningssformer som mopedbesiktning, kopplingsbesiktning och lämplighetsbesiktning samt de besiktningar som utförs enligt internationella regler om transporter av lättfördärliga livsmedel, ATP-reglementet, farligt gods, ADR-reglementet, och gods under tullförsegling, TIR-reglementet. I fråga om ADR-besiktningar bör Räddningsverket även fortsättningsvis meddela beslut om godkännande. Motsvarande bör även gälla för besiktningar för inrikes vägtransporter av farligt gods. I övriga fall bör Vägverket eller annan myndighet meddela beslut om typgodkännanden. Själva besiktningen bör i alla dessa fall utföras av ackrediterade organ. I avvaktan på att en sådan ordning i praktiken har hunnit åstadkommas, bör regeringen ges bemyndigande att utse organ som beslutar enligt den nuvarande ordningen även sedan riksprovplatssystemet avskaffats.

Som förut nämnts skall enligt riksdagens beslut den del av fordonskontrollen som utgörs av kontrollbesiktning och som utförs av Aktiebolaget Svensk Bilprovning från den 1 januari 1995 öppnas för konkurrens. Detta innebär att även andra kontrollorgan som blivit ackrediterade av Styrelsen för teknisk ackreditering, SWEDAC, skall få utföra dessa besiktningar. Regeringen finner att tidpunkten för ikraftträdandet för den nya ordningen för kontrollbesiktning bör senareläggas. Skälet till detta är det praktiska förberedelsearbetet med den nya ordningen såsom framgår av skrivelsen från Aktiebolaget Svensk Bilprovning. Regeringen avser mot denna bakgrund att förlänga den tid under vilken Aktiebolaget Svensk Bilprovning med ensamrätt skall få utföra kontrollbesiktningar till den 1 juli 1995. Detsamma bör gälla för Statens maskinprovningar. Bestämmelser i detta hänseende bör enligt regeringens mening kunna utfärdas med stöd av bemyndigandet i den föreslagna lagen.

Ny ordning för typbesiktningar på grund av EES-avtalet

På fordonsområdet gäller inom EG ett stort antal direktiv som är utformade enligt den äldre ordningen och som således innehåller fullständiga föreskrifter beträffande olika delar av ett fordon. Som ram för dessa direktiv finns direktiv om typgodkännande av hela fordon där det förutsätts att alla direktiv om de olika delarna finns tillgängliga. De direktiv om typgodkännande som är aktuella i detta sammanhang är Rådets direktiv 70/156(EEG), 74/150(EEG), 92/53(EEG) och 92/61(EEG). Ett EEG-typgodkännande förutsätter att en myndighet i en EES-stat meddelar beslut om godkännandet. I Sverige är det Vägverket som

skall meddela sådana beslut. Godkännandet av EES-avtalet medför även, som tidigare nämnts, att Sverige måste anpassa sin ordning för obligatorisk provning och kontroll till den ordning som tillämpas inom EG. Regeringen har för avsikt att införa den nya ordningen för EEG-typgodkännande enligt EG:s direktiv den 1 januari 1995. Riksdagens förutnämnda beslut måste uppfattas på sådant sätt att det endast gäller sådana nationella typgodkännanden som inte berörs av EG:s regelverk. Den form av typgodkännande som följer av Sveriges anslutning till EES-avtalet kommer således att finnas parallellt med den inhemska ordning för sådana typgodkännanden som förut redogjorts för. Enligt EG:s bestämmelserna i rådets direktiv 92/53(EEG) får ett nationellt system för typgodkännande av personbilar finnas jämsides med EG:s system till den 1 januari 1998. Det finns emellertid inte någon anledning att för närvarande göra någon skillnad mellan olika fordon eller olika typer av besiktningar. Lagen ges därför samma giltighetstid för alla berörda besiktningar.

5 Författningskommentar

1 och 2 §§

Lagen syftar till att skapa en ordning som innebär att vissa angivna besiktningsorgan ges ensamrätt att utföra nationella besiktningar då det nuvarande systemet med riksprovplatser avskaffas. Samtidigt med detta system för besiktningar skall en särskild ordning gälla för vissa typbesiktningar inom ramen för EG:s regelverk. Enligt EG:s bestämmelser får en motsvarande nationell ordning för personbilar gälla till den 1 januari 1998. Lagen har emellertid getts motsvarande giltighetstid för alla berörda besiktningar. I huvudsak innebär lagen ett verkställande av riksdagens beslut om en effektivare fordonskontroll (prop. 1993/94:167, bet. 1993/94:TU35, rskr.1993/94:433). I 2 § anges vissa besiktningsorgan som skall ha ensamrätt till de berörda besiktningarna. Vidare anges respektive organs besiktningsområde. I 1 § andra stycket ges regeringen bemyndigande att föreskriva att även kontrollbesiktningar och andra slag av besiktningar skall utföras av de nämnda organen eller andra organ som är eller har varit riksprovplatser. De typer av besiktningar som det är fråga om skall som hittills anges i varje särskild författning. Som nämnts i den allmänna motiveringen kommer beslutet att öppna kontrollbesiktningen för konkurrens att senareläggas till den 1 juli 1995. Till denna tidpunkt skall som hittills de kontrollbesiktningar som utförs av Aktiebolaget Svensk Bilprovning och Statens maskinprovningar ske med ensamrätt för dessa organ.

3 §

Den föreslagna lagen skall ersätta den nuvarande lagen (1992:1119) om teknisk kontroll som grund för den nationella besiktningsverksamhet som skall finnas kvar på fordonsområdet. Paragrafen som gäller de

aktuella organens oberoende ställning motsvaras delvis av 7 § första stycket i den angivna lagen. Prop. 1994/95:69

4 §

Paragrafen behandlar utnyttjandet av tidigare provningsresultat och motsvaras av 8 § i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.

5 och 6 §§

Paragraferna gäller tillsyn och kontroll över besiktningsverksamheten. De motsvarar 17 och 18 §§ i lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.

7 §

Här behandlas möjligheten för de berörda besiktningsorganen att ta ut avgift för besiktningarna. Vidare föreskrivs att besiktningsorganen skall lämna bidrag till tillsynsmyndigheten för att täcka denna myndighets kostnad för dess verksamhet enligt den föreslagna lagen. Motsvarigheten till paragrafen återfinns i 20 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.

8 §

I denna paragraf ges bemyndigande för regeringen att till bolag eller annan juridisk person överlämna frågor om myndighetsutövning beträffande godkännande av fordon. Paragrafen har delvis sin motsvarighet i 9 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.

9 §

I enlighet med den ordning som numera allmänt gäller för överklagande av förvaltningsbeslut föreskrivs i denna paragraf att beslut av tillsynsmyndigheten skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till Kammarrätten.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 oktober 1994

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden
Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wall-
ström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, An-
dersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh,
Johansson

Föredragande: statsrådet Uusmann

Regeringen beslutar proposition 1994/95: 69 Viss lagstiftning om
besiktning på fordonsområdet

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- håver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
--------------------	--	--

Lag (1994:000) om
vissa besiktningsorgan
på fordonsområdet

1, 3 och 8 §§

